

Natuurtoets aansluiting Westtangent - Beverkoog

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur

Concept

Grontmij Nederland B.V.
Waddinxveen, 18 oktober 2012

Verantwoording

Titel : Natuurtoets aansluiting Westtangent - Beverkoog

Subtitel : Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur

Projectnummer : 319630

Referentienummer :

Revisie : C0

Datum : oktober 2012

Auteur(s) : drs. E.F. Thomassen

E-mail adres : eric.thomassen@grontmij.nl

Gecontroleerd door : Ing. M. Kolen

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : Ing. R. Krom

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Coenecoop 55
2741 PH Waddinxveen
Postbus 190
2740 AD Waddinxveen
T +31 182 62 55 00
F +31 182 62 55 10
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied	4
1.3	Projectomschrijving	7
1.3.1	Aansluiting Westtangent – Beverkoog	7
1.3.2	Braakliggend perceel	9
1.3.3	Dempen puntje in de plas	9
2	Toetsingskader	11
2.1	Inleiding	11
2.2	Flora- en faunawet	11
2.3	De Natuurbeschermingswet	12
2.4	Ecologische Hoofdstructuur	13
2.4.1	Algemeen	13
2.4.2	Rode lijsten	14
3	Resultaten	16
3.1	Inventarisatie methode	16
3.1.1	Bronnenonderzoek	16
3.1.2	Oriënterend veldbezoek	16
3.1.3	Aanvullend onderzoek	16
3.2	Natuurbeschermingswet	17
3.3	Ecologische Hoofdstructuur	17
3.4	Soortbescherming	18
3.4.1	Flora	18
3.4.2	Zoogdieren	19
3.4.3	Vogels	21
3.4.4	Vissen	21
3.4.5	Amfibieën	22
3.4.6	Reptielen	22
3.4.7	Ongewervelden	23
4	Conclusie & aanbevelingen	24
4.1	Natuurbeschermingswet	24
4.2	Ecologische Hoofdstructuur	24
4.3	Flora- en faunawet	24
4.3.1	Flora	24
4.3.2	Zoogdieren	24
4.3.3	Vogels	24
4.3.4	Vissen	25
4.3.5	Amfibieën	25
4.3.6	Reptielen	25
4.3.7	Ongewervelden	25
4.4	Aanbevelingen	25
5	Bronnenlijst	0

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Alkmaar is voornemens om de Westtangent, die ter hoogte van de noordzijde van bedrijventerrein Beverkoog op de N242 uitkomt, aan te sluiten op het bedrijventerrein. Hiervoor moet het Kanaal Alkmaar (Omval)-Kolhorn overbrugd en een deel van de randsloot van de Beverkoog gedempt worden. De verbinding sluit vervolgens aan op de Berenkoog, de weg die over de Beverkoog tot aan de N508 loopt. Daarnaast zal een braakliggend terreintje (ca 0,4 ha) aan de noordkant van de Beverkoog bebouwd worden en wordt een klein oppervlak (ca 0,1 ha) water aan de noordpunt omgevormd tot land met een functie als bedrijventerrein. Grontmij is gevraagd om een natuurtoets uit te voeren om de consequenties met betrekking tot natuur in kaart te brengen.

In deze natuurtoets worden, op basis van bestaande informatie, een oriënterend veldbezoek en aanvullend onderzoek de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving in kaart gebracht. De natuurtoets geeft inzicht in de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet, een Natuurbeschermingswet vergunning, Nee-tenzij toets EHS dan wel de noodzaak tot het uitvoeren van nadere inventarisaties of effectbeoordelingen.

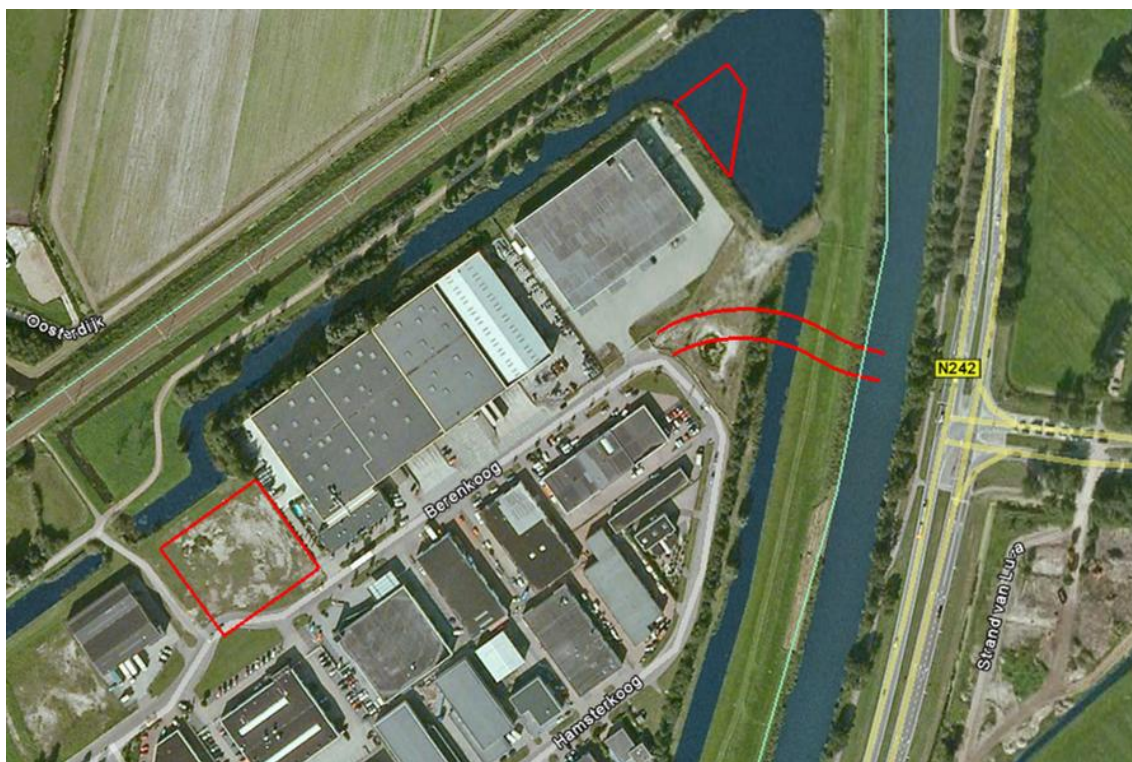
1.2 Plangebied

Het plangebied omvat drie locaties, allen gelegen in de noordelijke punt van bedrijventerrein Beverkoog (zie figuur 1.1 en 1.2):

- De aansluiting Beverkoog-Westtangent is gepland aan de noordoostpunt van het bedrijventerrein en komt uit op de weg Berenkoog.
- Circa 200 meter naar het zuidwesten ligt aan de Berenkoog een braakliggend terrein van ca 0,4 ha dat bebouwd zal worden.
- In de uiterste noordpunt van het bedrijventerrein ligt een watergang waarvan een klein puntje (ca 0,1 ha) zal worden omgevormd tot land met als functie bedrijventerrein.

Figuur 1.1 Overzicht plangebied met drie deellocaties.

Figuur 1.2 Overzicht plangebied met drie deellocaties. Ondergrond: Google Earth.

Kanaal Alkmaar (Omval)-Kolhorn t.h.v. de brug

Grasstrook tussen kanaal en sloot

Kanaal Alkmaar (Omval)-Kolhorn t.h.v. de brug

Randsloot Beverkoog t.h.v. te dempen deel

Randsloot Beverkoog t.h.v. te dempen deel

Graslandje met poel

Met riet begroeide poel in het graslandje

Graslandje met poel

Het graslandje met links de weg Berenkoog

Braakliggend perceel aan Berenkoog

Braakliggend perceel aan Berenkoog

*Locatie te dempen deel in plas
Figuur 1.3 Foto's deellocaties.*

Locatie te dempen deel in plas

1.3 Projectomschrijving

1.3.1 Aansluiting Westtangent – Beverkoog

De aansluiting van de Westtangent op de N242 komt door herinrichting ca 30 m noordelijker te liggen. De aansluiting richting Beverkoog zal vervolgens met een brug het Kanaal Alkmaar (Omval)-Kolhorn oversteken om via een lichte S-bocht op de Berenkoog aan te sluiten. De randslot van de Beverkoog zal hiervoor over een breedte van ca 50 m gedempt worden. Zie Figuur 1.3 en 1.4.

Figuur 1.3 Bestaande en geplande inrichting N242 – Beverkoog.

Aan de oostkant van het kanaal doorsnijdt de aansluiting de bomenrij en de met riet begroeide oever, aan de westkant is alleen een rietstrook. De randsloot heeft eveneens aan weerszijden een rietstrook met struikgewas. Vervolgens doorsnijdt de weg weer een bomenrij om tenslotte met een krul over een driehoekig perceel met grasland en een met riet begroeide poel op de Berenkoog aan te sluiten.

Figuur 1.4 De aansluiting Westtangent-Beverkoog in vogelvlucht, vanaf de oostkant. De rode lijn geeft bij benadering de hartlijn van de aansluiting. Achtergrond: Bing Maps.

In de plas aan het uiteinde van de Beverkoog wordt een klein gedeelte, aansluitend van het bestaande terrein gedempt en gebruikt voor uitbreiding van het bedrijf (zie Figuur 1.7).

Figuur 1.7 Te dempen deel van de plas.

2 Toetsingskader

2.1 Inleiding

De wet- en regelgeving voor natuur is in Nederland onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. In de Nb-wet en de Ff-wet zijn de belangrijkste bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijnen geïmplementeerd. Daarnaast zijn er ook provinciaal beschermde gebieden en soorten.

Concreet komen in de voorliggende natuurtoets de volgende beschermingskaders aan bod:

- De Flora- en faunawet;
- De Natuurbeschermingswet;
- De bescherming van de EHS.

2.2 Flora- en faunawet

Ter bescherming van de Nederlandse flora en fauna is sinds 1 april 2002 de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten planten en dieren. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de oude Natuurbeschermingswet 1968. In de Flora- en faunawet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet gelden de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 11 en 13. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. De bescherming van de broedvogels heeft een apart beschermingsregime en zijn sinds 25 augustus 2009 onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 5 en overige soorten.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV (thans EL&I) goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend tijdens het broedseizoen. Van een aantal soorten zijn vogelnesten en bijbehorend functionele leefgebied jaarrond beschermd en staan op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EL&I. Het betreffen broedvogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 t/m 4 en in bepaalde gevallen ook van de beschermingscategorie 5. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3). Bescherming van broedvogels uit categorie 5 is jaarrond van toepassing indien ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld het geval als de soort lokaal zeldzaam is, als er bij een verstoring geen alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn of als het aanbieden van een alternatieve (kunstmatige) nestlocatie niet mogelijk is.

In de natuurtoets wordt getoetst welke verbodsbepalingen overtreden kunnen worden bij de uitvoering van het plan. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zal voor de overtreding van de verbodsbepaling al dan niet een ontheffing aangevraagd te worden en of volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt moeten worden.

2.3 De Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van Natura2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Projecten die een negatieve invloed hebben op deze gebieden mogen niet uitgevoerd worden zonder vergunning.

In de natuurtoets wordt inzichtelijk gemaakt of er in de omgeving van de het plangebied wettelijk beschermde gebieden aanwezig zijn en of een negatieve invloed hierop door het plan al dan

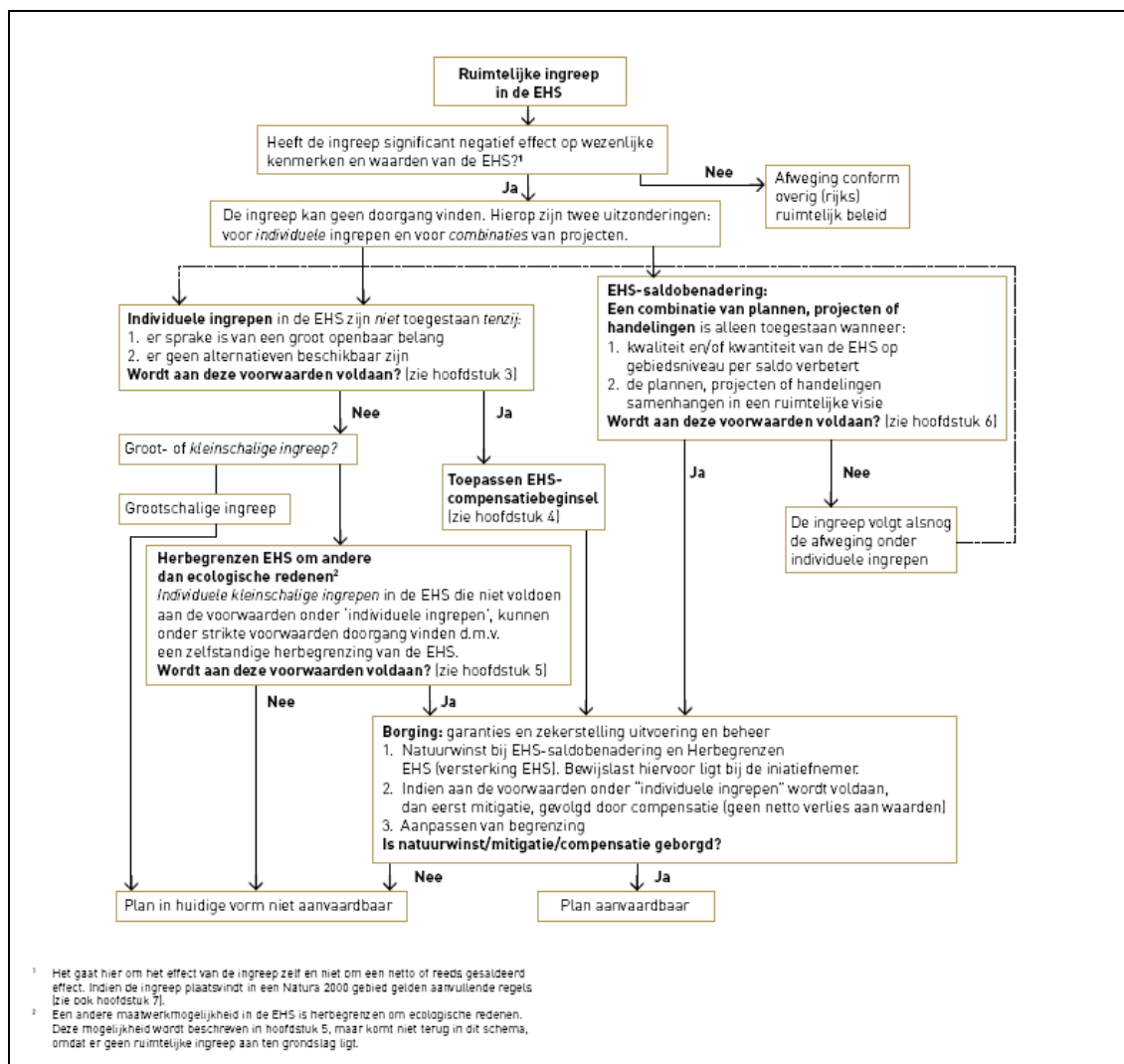
niet is uit te sluiten. Als uit de natuurtoets blijkt dat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dan zal de vervolgstap het uitvoeren van een eventueel aanvullende oriënterende fase (voortoets) zijn. In de voortoets moet duidelijk worden of er een verslechteringstoets of een passende beoordeling opgesteld moet worden. Het uitvoeren van een verslechteringstoets is noodzakelijk bij negatieve effecten die met zekerheid niet significant zijn, het uitvoeren van een passende beoordeling bij negatieve effecten die (mogelijk) significant zijn.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur

2.4.1 Algemeen

De doelen en bescherming van de EHS is op landelijk niveau beleidsmatig vastgelegd in de Nota Ruimte. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is op provinciaal niveau uitgewerkt tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheersgebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (WRO) van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan. De Ecologische Hoofdstructuur voor de provincie Noord-Holland is vastgelegd in de structuurvisie en het natuurbeheerplan.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de EHS uitkomst bieden om projecten in de EHS te realiseren. Hoewel de EHS saldobenadering in de Nota Ruimte is beschreven gaan de provincies hier op verschillende manieren mee om.

Stroomschema ruimtelijke ingrepen in de EHS (Bron: Spelregels EHS, ministerie van LNV, VROM en provincies).

De natuurtoets geeft inzicht in de ligging van EHS gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'.

2.4.2 Rode lijsten

Op basis van het Verdrag betreffende het behoud van wilde planten en dieren en hun natuurlijke leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern) is onder andere in Nederland per soortgroep een zogeheten Rode Lijst samengesteld aan de hand van de trend en zeldzaamheid op wereldschaal en de Nederlandse situatie. De op de Rode Lijst opgenomen soorten zijn in vijf categorieën ingedeeld; *gevoelig*, *kwetsbaar*, *bedreigd*, *ernstig bedreigd* en *uitgestorven*. Plaatsing van een soort op de Rode Lijst betekent niet dat deze soorten beschermd zijn binnen de Flora- en faunawet, doch indien de soort is beschermd en tevens is geplaatst op de Rode lijst kan dit van invloed zijn op de bepaling van de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort en daarmee op de beoordeling van ontheffingaanvragen.

Voor een aantal provincies (zie onderstaande tabel) geldt tevens dat aantasting van leefgebieden of groeiplaatsen van Rode lijstsoorten gecompenseerd moet worden. Het afwegingskader waaruit kan volgen dat compensatie nodig is gaat volgens het 'nee, tenzij-principe' (schema 2). Daarnaast kan de aanwezigheid van Rode lijstsoorten binnen de EHS een extra waarde aan dit gebied geven, waarmee rekening gehouden moet worden in het 'nee, tenzij' onderzoek.

Compensatie Rode lijst soorten voor de verschillende provincies

Provincie	Compensatie Rode lijst soorten
-----------	--------------------------------

Zuid-Holland	Leefgebieden alle RL soorten
Gelderland	Leefgebieden aantal RL soorten
Friesland	Compensatie weidevogels van de RL
Overige provincies	Geen aanvullende compensatie RL soorten

Coalitie biodiversiteit 2010

Natuur staat op veel plaatsen in Nederland en ook elders onder druk. Door het intensieve gebruik van onze omgeving verdwijnen steeds meer soorten. Maar een gezond ecosysteem wordt juist gekenmerkt door een hoge biodiversiteit. Deze rijkdom aan soorten is voor mensen van groot belang. Grontmij levert een bijdrage aan het behoud van soortenrijkdom en maakt deel uit van de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Natuur komt niet alleen voor in natuurgebieden, maar grote diversiteit wordt ook vaak aangetroffen in tuinen, parken en bouwterreinen! Om de natuurwaarden te behouden en te versterken hebben het rijk en provincies herstelopgaven geformuleerd. Het voornemen is om de achteruitgang van de biodiversiteit in 2010 stop te zetten. Hiertoe heeft de Coalitie Biodiversiteit 2010 het Verdrag van Amersfoort ondertekend. De coalitie bestaat uit provincies, gemeenten, NGO's en bedrijven. Grontmij Nederland BV tekenende in november 2009 als eerste advies- en ingenieursbureau het Verdrag van Amersfoort en behoort tot de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Door het Verdrag te ondertekenen geeft de ondertekenaar aan zich actief te zullen inspannen om de biodiversiteit te verhogen. Grontmij neemt dan ook graag het initiatief binnen projecten om zoveel mogelijk aan de biodiversiteit bij te dragen. Hierbij kunt u denken aan het opzetten van ecologische knelpuntenanalyses, het adopteren van een voor de gemeente karakteristieke plant- of diersoort en natuurbeheerplannen voor parken en bedrijfsterreinen. Deze projecten richten zich niet alleen op natuurgebieden maar ook op binnenstedelijke wijken, industrieterreinen, kantorenpark of intensieve agrarische gebieden. Vaak kunnen door kleine aanpassingen of toevoegingen in een project, zoals aangepast bermbeheer, speciale armaturen van lichtmasten, faunapassages en natuurvriendelijke oevers, al winst worden behaald voor de biodiversiteit. Onder de aanbevelingen geven wij dan ook alvast een voorschot op de mogelijkheden om in het kader van dit project de biodiversiteit te versterken!

3 Resultaten

3.1 Inventarisatie methode

3.1.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te krijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten en gebieden in het plangebied en omgeving. Hierbij maken we gebruik van diverse ecologische atlassen en internetbronnen (zie literatuurlijst voor een overzicht). Voor de ligging van de EHS, weidevogelgebieden en andere provinciale natuurgebieden is gebruikt gemaakt van de website van de provincie. Informatie over Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten is afkomstig uit de gebieden-database van het ministerie van EL&I.

In de Literatuurlijst is het complete overzicht van geraadpleegde bronnen weergegeven.

3.1.2 Oriënterend veldbezoek

Tijdens het verkennend veldbezoek is het plangebied op 31 mei 2012 bezocht. Dit veldbezoek is uitgevoerd door een ter zake kundig ecooloog van Grontmij (E.F. Thomassen). Het doel van het oriënterend veldbezoek is het onderzoeksgebied te beoordelen op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten.

Door de informatie uit het bronnenonderzoek te combineren met informatie uit het veldbezoek ontstaat een goed beeld van het actueel voorkomen van beschermde soorten in het gebied en de aanwezigheid van potentieel leefgebied van beschermde soorten.

3.1.3 Aanvullend onderzoek

Omdat uit de quickscan, die voorafging aan deze natuurtoets, bleek dat er nog onvoldoende informatie beschikbaar was over de aan- of afwezigheid van beschermde flora en vissen, de rugstreeppad en vleermuizen is voor deze soorten en soortgroepen aanvullend onderzoek uitgevoerd. Hieronder wordt per soort of soortgroep de werkwijze bij deze onderzoeken besproken.

Vleermuizen

Het plangebied is in de periode september – half oktober tweemaal (4 september en 11 oktober) in de avonduren (rond en na zonsondergang) bezocht bij gunstige omstandigheden (weinig wind, temperatuur > 12° C, geen neerslag). Hierbij zijn aanwezige vleermuizen geïnventariseerd met behulp van een bat-detector. Uit de quickscan bleek dat vernietiging van zomer- en winterverblijfplaatsen uitgesloten kon worden omdat er geen gebouwen gesloopt hoeven te worden en er geen bomen binnen het plangebied aanwezig zijn die potentie hebben voor boombewonende soorten. Daarom is ook geen onderzoek gedaan naar zomer- of winterverblijfplaatsen en is alleen gekeken naar vliegroutes, foerageergebied en baltsplaatsen.

Vissen

De aanwezige watergangen zijn steekproefsgewijs bemonsterd op de aanwezigheid van beschermde vissoorten als de kleine modderkruiper, rivierdonderpad en de bittervoorn. Hierbij is gemiddeld om de 50 meter oever 5 meter intensief afgevist met een groot fijnmazig schepnet. Het afvissen heeft plaatsgevonden op de meest kansrijke plekken voor deze beschermde soorten.

Rugstreeppad

Het inventariseren van de rugstreeppad middels luisterrondes was op het moment van opdracht verlening niet geheel betrouwbaar meer. De periode van kooractiviteit (waarbij de dieren 's nachts luid roepen) piekt in de periode mei - juni. Onder gunstige omstandigheden kan de soort echter tot laat in augustus gehoord worden. Om nog in 2012 een goed beeld te krijgen van de aan- of afwezigheid van de rugstreeppad is er een combinatie van diverse technieken toegepast om toch een betrouwbaar beeld van de verspreiding van deze soort te krijgen. In de maand augustus worden vrijwel ieder jaar nog roepende rugstreeppadden aangetroffen. Er is daarom in augustus onder gunstige omstandigheden een nachtinventarisatie uitgevoerd om eventueel aanwezige roepende dieren in kaart te brengen. Aanvullend hierop is tijdens de visinventarisatie ook aandacht besteed aan larven van de rugstreeppad. Er is echter geen optimaal potentieel voortplantingswater in het projectgebied aanwezig voor de rugstreeppad. De aanwezige poel is helemaal dichtgegroeid en beide watergangen bevatten vis en hebben een hoge, ruig begroeide oever. Aanvullend zijn er 30 zogenaamde herpetoplaten geplaatst rond potentiële verblijfplaatsen. Herpetoplaten zijn dakleren platen die als schuilplaats kunnen worden gebruikt door amfibieën en reptielen. Deze platen zijn drie maal gecontroleerd op aanwezigheid van de rugstreeppad.

Vaatplanten

Het onderzoek naar vaatplanten is uitgevoerd middels een gebiedsdekkende inventarisatie. In tabel 1 staat weergegeven op welke data en onder welke omstandigheden de inventarisaties hebben plaatsgevonden.

3.2 Natuurbeschermingswet*Inventarisatie*

Na raadpleging van de gebiedendatabase van het ministerie van EL&I (bereikt via www.rijksoverheid.nl) is gebleken dat er geen Natura 2000-gebieden of Beschermde Natuurmonumenten in de omgeving van het plangebied zijn gelegen binnen de mogelijke effectafstand van het project. Ook zijn er geen ecologische relaties tussen het plangebied en de beschermingsgebieden. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet is dan ook niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur*Inventarisatie*

Het plangebied (alle deellocaties) bevindt zich niet binnen de begrenzing van de EHS, maar de verbinding Westtangent-Beverkoog doorkruist wel de langs het kanaal Alkmaar (Omval)-Kolhorn gelegen ecologische verbindingszone (EVZ). Dit is de EVZ Omval-Kolhorn. De provincie Noord-Holland heeft de EVZ binnen de provincie opgedeeld in 5 categorieën die verschillende doelen hebben en een verschillende prioriteit toegekend zijn. De EVZ Omval-Kolhorn behoort tot de categorie "Verbindingszone die internationaal kwetsbare populaties wil veiligstellen", die de hoogste prioriteit heeft.

Figuur 3.1 Ligging plangebied plangebied ook aangeven op kaart t.o.v. EHS (donkergroen) en de ecologische verbindingszone Omval-Kolhorn (rode lijn).

Effecten

De aanleg van de brug over het kanaal Omval-Kolhorn kan in de aanlegfase mogelijk verstoringen veroorzaken. Het gaat daarbij vooral om verstoring van faunasoorten die voorkomen in de verbindingszone. Deze verstoring kan voorkomen worden door gerichte maatregelen, die worden besproken onder de paragraaf Soortbescherming.

Een nieuwe brug kan in de gebruiksfase potentieel een nieuw knelpunt vormen in de EVZ Omval-Kolhorn. Het is dan ook van belang om in het ontwerp aanpassingen op te nemen die voorkomen dat de verbindingfunctie van de EVZ aangetast wordt. Dit betekent o.a. een doorgetrokken oever en groenstructuren die geleidend werken. In het ontwerp (zie Figuur 1.5) blijven de dijken langs het kanaal (en dus de oevers van het kanaal) vrij en blijft de onderkant van de brug 3,7 m boven het wateroppervlak. Voor de doelsoorten van de verbindingszone blijft zo voldoende ruimte en structuur om de mate van verbinding niet negatief te beïnvloeden en verstoring door het gebruik van de brug van de verbindingszone te voorkomen.

Omdat de provincie verantwoordelijk is voor aanleg en kwaliteit van de EHS is de effectbeoordeling voor de EVZ voorgelegd aan ter zake kundige beleidsambtenaren van de provincie Noord-Holland. Naar het oordeel van de provincie is het ontwerp van de brug inderdaad zodanig dat de doelsoorten van de EVZ niet gehinderd worden en de functionaliteit van de verbindingszone niet aangetast wordt.

3.4 Soortbescherming

3.4.1 Flora

Bronnenonderzoek

Er is één waarneming van een plantensoort die is opgenomen in de tabellen van de Flora- en faunawet uit de omgeving van de deellocaties. Dit is gewone vogelmelk, een soort van Tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Verkennd veldbezoek

Op de drie deellocaties zijn verschillende vegetaties aanwezig. Het braakliggende perceel aan de Berenkoog is grotendeels begroeid met kort gras met wat kale plekken waar muurpeper groeit. Het stukje water dat gedempt zal worden heeft een oever met een rietzoom en verder geen waterplanten.

De aansluiting Westtangent – Beverkoog doorsnijdt qua vegetatie vanaf het oosten eerst de bomenrij (populieren en elzen) langs de N242, vervolgens de rietzomen aan weerszijden van het kanaal, de grasstrook langs de dijk, de randsloot met oevers en haag van bomen en struiken (voornamelijk els) en het graslandje met de poel aan het eind van de weg Beverkoog. In de randsloot drijvend fonteinkruid, een soort die op veel plekken met matig voedselarme tot matig voedselrijke omstandigheden voorkomt. In en langs de randsloot en rond de poel zijn geschikte omstandigheden aanwezig voor beschermde flora van Tabel 2 van de Flora- en faunawet, zoals rietorchis en gevlekte orchis.

Aanvullend onderzoek

Er zijn bij het braakliggende perceel aan de Berenkoog 67 individuen van de rietorchis aangetroffen. Deze individuen staan direct langs de te ontwikkelen zone, net buiten het afgetekende projectgebied. Op onderstaande luchtfoto is weergegeven waar de standplaats zich bevindt.

Toetsing Flora- en faunawet

De rietorchis is een soort van Tabel 2 van de Flora- en faunawet. Bij activiteiten die onder ruimtelijke ontwikkeling vallen, kan voor Tabel 2 soorten met een gedragscode gewerkt worden. Mits dit gebeurt, is aanvraag van een ontheffing niet nodig. De standplaats van de rietorchissen ligt buiten het aangegeven plangebied. Mits de oeverzone van de watergang binnen ca 5 m inderdaad niet aangetast wordt (ook niet tijdens de werkzaamheden!) en er geen consequenties zijn voor het peil in de watergang zijn negatieve effecten op de aanwezige rietorchissen uitgesloten.

3.4.2 Zoogdieren

Bronnenonderzoek

Er zijn recente waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied van egel, gewone bosspitsmuis, gewone dwergvleermuis, wezel, haas, konijn, bosmuis, veldmuis en mol (bron: waarneming.nl). In de ruimere omgeving komen ook meervleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, noordse woelmuis, dwergspitsmuis, waterspitsmuis, dwergmuis, bunzing en hermelijn voor (bron: waarneming.nl, zoogdieratlas.nl).

Verkenkend veldbezoek

De oevers (rietstroken) van het kanaal, de plas en de sloot bieden geschikt leefgebied voor kleine zoogdiersoorten als gewone bosspitsmuis, bosmuis en dwergmuis. Dit zijn soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt. De oevers zijn minder geschikt voor de kritische soorten noordse woelmuis en waterspitsmuis, maar het incidenteel voorkomen van deze soorten kan niet uitgesloten worden en beide soorten komen wel in de omgeving voor. Noordse woelmuis en waterspitsmuis zijn soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet, waarvoor bij ruimtelijk ontwikkeling geen vrijstelling geldt en waarvoor werken met een gedragscode niet voldoende is. Het zijn bovendien doelsoorten van de verbindingzone die langs het kanaal ligt.

De gehele groenstrook tussen de N242 en de Beverkoog (inclusief de plas) biedt geschikt biotoop voor vleermuizen. De watergangen liggen door bomenrijen beschut voor wind en verstoring (licht, geluid) door verkeer en hebben een goed ontwikkelde oevervegetatie, waardoor er naar verwachting veel voedsel (vliegende insecten) voor vleermuizen beschikbaar is. Het kanaal zelf is geschikt als vliegroute en foerageergebied voor meervleermuis. Daarnaast kunnen in ieder geval rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis foerageergebied of een vliegroute langs de watergangen en groenstrook hebben.

Er zijn geen gebouwen of oude bomen met holtes binnen het plangebied, waardoor zomer- en kraamverblijfplaatsen uitgesloten kunnen worden. Wel kunnen eventueel paarverblijven van ruige dwergvleermuizen aanwezig zijn in de bomenrijen, aangezien daarvoor niet per se holtes noodzakelijk zijn.

Naar aanleiding van deze analyse is nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen. De resultaten worden hieronder beschreven.

Aanvullende onderzoek

Er zijn bij het aanvullend onderzoek bij beide bezoeken een aantal foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen op de locatie van de toekomstige aansluiting op de Westtangent. Daarnaast werden ook beide malen boven de watergang enkele foeragerende of voorbijvliegende meervleermuizen gehoord. Bij het eerste bezoek werden 5-10 foeragerende laatvliegers waargenomen ter hoogte van de toekomstige aansluiting. Bij het tweede bezoek werden geen laatvliegers gehoord, maar wel een enkele foeragerende ruige dwergvleermuis. Er werden geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van baltsplaatsen van ruige dwergvleermuis.

Bij het te dempen stukje water en het braakliggende perceel werd een enkele foeragerende dwergvleermuis waargenomen.

Toetsing Flora- en faunawet

De aanlegwerkzaamheden kunnen een versturende werking hebben op vleermuizen. Dit kan voorkomen worden door te werken buiten de gevoelige periode, dat wil zeggen bij voorkeur in de periode 15 oktober – 15 april. Bij werkzaamheden buiten die periode kan alleen overdag gewerkt worden om verstoring door kunstlicht te voorkomen.

De watergang die overbrugd moet worden wordt gebruikt door meervleermuizen als foerageergebied en trekroute. Mits de brug wordt aangelegd volgens het hier getoetste ontwerp is er voldoende speling tussen de brug om de functionaliteit voor vleermuizen niet aan te tasten. Bij het ontwerp van de aansluiting is het verder nog van belang verlichting te beperken en in ieder geval lichtuitstraling naar het wateroppervlak te voorkomen.

Voor de functie als foerageergebied van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger is de aanleg van de aansluiting Westtangent niet bezwaarlijk. Een klein oppervlak wordt minder aantrekkelijk als foerageergebied, maar voor de betreffende soorten is in ruime mate foerageergebied beschikbaar in de directe omgeving.

Aangezien het plangebied niet of nauwelijks geschikt leefgebied biedt voor beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen effecten in de aanlegfase uitgesloten worden. Omdat de functionaliteit als incidenteel doortrekgebied in verband met de aanwezige verbindingzone wel behouden moet blijven, is van belang dat er een brede doorgetrokken oever langs de watergang beschikbaar blijft. Hierin is in het bestaande ontwerp van de brug afdoende voorzien.

3.4.3 Vogels

Bronnenonderzoek

In en rond het plangebied zijn waarnemingen gedaan van een groot aantal vogelsoorten gedaan. Voor slechts een klein deel van deze soorten kan het plangebied op basis van beschikbaar biotoop ook daadwerkelijk een functie hebben als rust-, foerageer- of broedbiotoop.

Verkennd veldbezoek

De watergangen en de rietkragen langs het kanaal bieden geschikt biotoop voor soorten als meerkoet, fuut, kleine karekiet en blauwborst. De bosschages zijn geschikt voor een groot aantal soorten, zoals tjiftjaf en andere zangers, ekster, vink, merel etc. Er zijn bij het veldbezoek geen nesten aangetroffen die jaarrond beschermd zijn.

Toetsing Flora- en faunawet

Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode werkzaamheden plaatsvinden, zoals kap van bomen. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan (Flora- en faunawet). Het broedseizoen is per soort verschillend. Globaal wordt wel 15 maart tot 15 juli aangehouden, maar met name kort voor of na deze periode kunnen ook vogels broeden. Aangezien er geen jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied aanwezig zijn, kunnen negatieve effecten op vogels voorkomen worden door (ruim) buiten het broedseizoen te werken. Wanneer dit niet mogelijk is, kan ook aangevangen worden met verstorende werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen waarbij vervolgens aaneengesloten gewerkt wordt tot afronding van werkzaamheden op de betreffende plek. Op die manier wordt voorkomen dat verstoringsevoelige vogels tot broeden komen binnen de effectafstand. Ook de verwijdering van broedgelegenheid buiten het broedseizoen kan hierbij ingezet worden.

3.4.4 Vissen

Bronnenonderzoek

Uit een visseninventarisatie uit 2010¹ voor de aanpassingen aan de Westtangent blijkt dat aan de oostzijde van het kanaal karper, brasem, baars, tiendoornige stekelbaars, kleine modderkruiper en bittervoorn voorkomen. Bittervoorn is ook elders in een sloot op de Beverkoog al aangetroffen.

Verkennd veldbezoek

Het kanaal en de plas, maar met name ook de randsloot bieden geschikte omstandigheden voor de vissensoorten die ook tijdens de inventarisatie in 2010 gevonden worden, te weten karper, brasem, baars, tiendoornige stekelbaars, kleine modderkruiper en bittervoorn.

Op basis van deze analyse is aanvullend onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan worden hieronder beschreven.

Aanvullende onderzoek

Er zijn bij het aanvullend onderzoek geen beschermde vissensoorten aangetroffen binnen het plangebied.

Toetsing Flora- en faunawet

¹ Quick scan natuur Westtangent N242 Heerhugowaard, Grontmij i.o.v. Provincie Noord-Holland, 2010.

De aanwezigheid van streng beschermde vissoorten binnen het plangebied kan op basis van aanvullend onderzoek uitgesloten worden. Wel zijn er vissoorten aanwezig die niet zijn opgenomen in de Tabellen 1-3 van de Flora- en faunawet. In het kader van de zorgplicht moet ook met deze soorten wel rekening gehouden worden. Dit kan afdoende door bij dempen van water één kant op te werken van de landzijde, waardoor eventueel aanwezige vissen kunnen wegvluchten.

3.4.5 Amfibieën

Bronnenonderzoek

Er zijn waarnemingen van gewone pad, rugstreeppad, kleine watersalamander en bruine kikker uit de omgeving van het plangebied.

Verkenkend veldbezoek

Het braakliggende perceel aan de Berenkoog omvat geen open water en voortplantingsbiotoop voor amfibieën is daarmee uitgesloten. Door de korte vegetatie kunnen hier voor de meeste soorten ook overwinteringsplekken uitgesloten worden. Rugstreeppad zou hier wel overwinteringsbiotoop kunnen hebben.

Het stukje te dempen water kan voortplantingsbiotoop van gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker zijn.

Het poeltje aan het uiteinde van de Beverkoog en de randsloot zijn geschikt voortplantingsbiotoop voor gewone pad, rugstreeppad, kleine watersalamander, groene kikker en bruine kikker. De omliggende vegetatie biedt ook geschikt overwinteringsbiotoop.

Op basis van deze analyse is aanvullend onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan worden hieronder beschreven.

Aanvullend onderzoek

De rugstreeppad is niet aangetroffen binnen het projectgebied. Aangezien diverse geschikte methodes zijn ingezet bij het onderzoek, kan op basis hiervan de aanwezigheid van de soort binnen het plangebied uitgesloten worden.

Toetsing Flora- en faunawet

De aanwezigheid van de rugstreeppad (Tabel 3) binnen het plangebied kan uitgesloten worden. Op de deellocaties kunnen nog wel amfibieënsoorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet voorkomen. Voor soorten van Tabel 1 geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht, maar moet gedurende de uitvoering wegens de zorgplicht wel rekening gehouden worden. Dit kan afdoende door bij dempen van water één kant op te werken van de landzijde, waardoor eventueel aanwezige amfibieën kunnen wegvluchten.

3.4.6 Reptielen

Bronnenonderzoek

Op basis van beschikbare gegevens kan het voorkomen van reptielen in het plangebied uitgesloten worden. Ringslang en zandhagedis zijn de enige soorten die in Noord-Holland ten noorden van het Noordzeekanaal voorkomen, maar beide soorten komen niet binnen een straal van 5 km van het plangebied.

Verkenkend veldbezoek

De oevers van de watergangen, met name van de randsloot en de plas, bieden geschikte omstandigheden voor de ringslang. De soort komt echter niet voor in de ruime omgeving (zie bovenstaande bronnenonderzoek).

Toetsing Flora- en faunawet

Er komen geen reptielen voor binnen en rond het plangebied. Effecten van de voorgenomen activiteiten op reptielensoorten zijn daarmee uitgesloten.

3.4.7 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Er zijn waarnemingen van 13 libellensoorten en 20 dagvlindersoorten van het bedrijventerrein de Beverkoog. Hieronder zijn echter geen soorten van Tabel 1, 2 of 3 van De Flora- en faunawet (bron: waarneming.nl).

Verkenkend veldbezoek

Er zijn op de drie deellocaties geen geschikte omstandigheden gevonden voor beschermde ongewervelden van Tabel 1,2 of 3 van de Flora- en faunawet. Het gaat daarbij met name om soortenrijke vegetaties op een voedselarme droge of vochtige ondergrond.

Toetsing Flora- en faunawet

Er komen geen soorten ongewervelden van Tabel 1, 2 of 3 voor op de deellocaties. Verdere toetsing is niet noodzakelijk.

4 Conclusie & aanbevelingen

4.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied bevindt zich niet binnen de invloedssfeer van Natura 2000-gebied en/of Beschermde Natuurmonumenten. Een vervolgpcedure is niet noodzakelijk.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van EHS, maar de verbinding Westtangent – Beverkoog doorkruist wel de ecologische verbindingszone Omval-Kolhorn. De brug over het kanaal laat de oevers en de kruinen van de dijken aan weerszijden vrij, waardoor het functioneren van de verbindingszone behouden blijft en verstoring voorkomen wordt. Aangezien de provincie verantwoordelijk is door de EHS, is dit nog voorgelegd aan de provincie Noord-Holland. Het oordeel van de provincie is dat de functionaliteit van de EVZ inderdaad voldoende gewaarborgd is mits het getoetste ontwerp van de brug toegepast wordt.

4.3 Flora- en faunawet

4.3.1 Flora

Uit het voorliggende hoofdstuk blijkt dat bij het braakliggende perceel aan de Berenkoog de rietorchis voorkomt. Mits de oeverzone van de watergang binnen ca 5 m niet aangetast wordt (ook niet tijdens de werkzaamheden!) en er geen consequenties zijn voor het peil in de watergang zijn negatieve effecten op de aanwezige rietorchissen uitgesloten.

4.3.2 Zoogdieren

Uit het voorliggende hoofdstuk blijkt dat zoogdieren binnen het plangebied voorkomen, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet Tabel 3. Het gaat om de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger. Alle soorten gebruiken het plangebied uitsluitend als foerageergebied of als vliegroute. Verstoring door de aanlegwerkzaamheden dient voorkomen te worden door te werken buiten de gevoelige periode, dat wil zeggen bij voorkeur in de periode 15 oktober – 15 april. Bij werkzaamheden buiten die periode kan alleen overdag gewerkt worden om verstoring door kunstlicht te voorkomen.

Mits de brug als onderdeel van de aansluiting Westtangent volgens het getoetste ontwerp aangelegd wordt, is in de gebruiksfase voldoende gegarandeerd dat de functionaliteit van de watergang en oeverzone voor vleermuizen (m.n. meervleermuis) en voor mogelijk incidenteel aanwezige (streng beschermde) grondgebonden zoogdieren behouden blijft. Beperken van de verlichting en in ieder geval minimaliseren van uitstraling naar het wateroppervlak is hierbij nog wel van belang.

Daarnaast komen er algemene soorten voor die vallen onder beschermingsregime van Tabel 1 Ff-wet. Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen een complete vrijstelling van Flora- en faunawet. Vanwege de zorgplicht (art. 2 Ff-wet) dient echter ook met deze soorten rekening gehouden te worden bij de uitvoering van de werkzaamheden en dient schade aan deze soorten zoveel mogelijk voorkomen te worden.

4.3.3 Vogels

Zoals uit hoofdstuk 3 blijkt, komen in het terrein broedvogelsoorten waarbij het nest en functioneel leefgebied uitsluitend tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Eventuele verstoringen

werkzaamheden dienen uitsluitend buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Een alternatief is starten met verstorende werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen en vervolgens constant doorwerken in het broedseizoen. Op deze manier komen vogels niet tot broeden binnen de verstoringsafstand van de werkzaamheden.

4.3.4 Vissen

Er komen geen vissensoorten van Tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet voor binnen het plangebied. In het kader van de zorgplicht moet wel rekening gehouden worden met overige vissoorten. Dit kan afdoende door bij dempen van water één kant op te werken van de landzijde, waardoor eventueel aanwezige vissen kunnen wegvluchten.

4.3.5 Amfibieën

Er komen geen amfibieënsoorten van Tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet voor binnen het plangebied. In het kader van de zorgplicht moet wel rekening gehouden worden met overige soorten. Dit kan afdoende door bij dempen van water één kant op te werken van de landzijde, waardoor eventueel aanwezige vissen kunnen wegvluchten.

4.3.6 Reptielen

Er komen geen reptielen voor binnen of rond het plangebied. Een vervolgpcedure of maatregelen, gericht op reptielen zijn niet noodzakelijk.

4.3.7 Ongewervelden

Er komen geen ongewervelden van Tabel 1, 2 of 3 van de Ff-wet voor binnen of rond het plangebied. Een vervolgpcedure of maatregelen, gericht op ongewervelden zijn niet noodzakelijk.

4.4 Aanbevelingen

- Aanleg van de brug als onderdeel van de aansluiting conform het getoetste ontwerp uitvoeren, zodat in de gebruiksfase de functionaliteit van de ecologische verbindingzone behouden blijft.
- Aanvullend minimaliseren van verlichting en met name van lichtuitstraling naar het wateroppervlak om verstoring van vleermuizen te voorkomen.
- Werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uitvoeren of starten met verstorende werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen en vervolgens constant doorwerken in het broedseizoen. Verwijderen van broedgelegenheid (boschages, rietstroken) buiten het broedseizoen is ook mogelijk.
- Bij dempen van water altijd van de landzijde één kant op werken zodat eventueel aanwezige vissen en amfibieën weg kunnen vluchten. Aanwezigheid van vissen- en amfibieënsoorten met een zwaarder beschermingsregime is uitgesloten.
- De oeverzone met rietorchissen bij het braakliggende perceel onaangetast laten en dus ook bij de bouwwerkzaamheden niet beschadigen.

5 Bronnenlijst

Gebruikte literatuur

- Soortenstandaards bittervoorn, kleine modderkruiper en rugstreeppad via www.drloket.nl/
- Roodzand, S.J. & S. Moedt, 2011. Visseninventarisatie Westtangent N242 Heerhugowaard. Grontmij rapport T&M-1029192-SR/hh.
- Roodzand, S.J., 2011. Quick scan natuur Westtangent N242 Heerhugowaard. Grontmij rapport T&M-1031850-SR.

Geraadpleegde internetsites

- www.zoogdieratlas.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.noord-holland.nl (informatie over EHS)
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/default.aspx?main=home> (informatie over Natura 2000 en Beschermd Natuurmonumenten)